HISTORIA

KLASA IV

DZIAŁ 1. Z HISTORIĄ NA TY

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: historia, przeszłość
- odróżnia przeszłość od współczesności
- potrafi krótko scharakteryzować, czym są baśnie i legendy
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: archeologia, źródła historyczne
- rozumie, że źródła nie zawsze mówią prawdę
- z pomocą nauczyciela poprawnie posługuje się pojęciami: pamiątki rodzinne, krewni, pokolenie
- podaje przykłady pamiątek rodzinnych
- z pomocą nauczyciela używa pojęć: oś czasu, tysiąclecie, stulecie, wiek
- z pomocą nauczyciela tworzy prostą oś czasu
- z pomocą nauczyciela określa, w którym wieku rozegrało się dane wydarzenie
- oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

- poprawnie posługuje się pojęciami: historia, baśń, legenda
- podaje przykłady postaci legendarnych i historycznych
- przedstawia, czym zajmują się historycy
- rozróżnia pracę historyków i archeologów
- wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki
- dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych
- poprawnie posługuje się pojęciami: drzewo genealogiczne, tradycja rodzinna
- z pomocą nauczyciela przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny lub wybranej postaci (historycznej lub literackiej)
- podaje przykłady tradycji rodzinnych
- poprawnie posługuje się pojęciami: chronologia, okres p.n.e. i n.e., epoka historyczna
- zamienia cyfry arabskie na rzymskie
- porządkuje epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie
- rozróżnia pracę historyków i archeologów
- wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki

- dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych
- poprawnie posługuje się pojęciami: drzewo genealogiczne, tradycja rodzinna
- z pomocą nauczyciela przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny lub wybranej postaci (historycznej lub literackiej)
- podaje przykłady tradycji rodzinnych
- poprawnie posługuje się pojęciami: chronologia, okres p.n.e. i n.e., epoka historyczna
- zamienia cyfry arabskie na rzymskie
- porządkuje epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

- wyjaśnia, czym jest historia i dlaczego ją poznajemy
- potrafi wskazać elementy prawdziwe i fikcyjne w opowieściach
- rozumie różnicę między historią a archeologią
- wskazuje różne przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych
- z pomocą nauczyciela ocenia, czy źródło jest wiarygodne
- poprawnie posługuje się pojęciem: genealogia
- wyjaśnia znaczenie pamiątek rodzinnych dla zachowania historii rodziny
- poprawnie odczytuje proste drzewo genealogiczne
- poprawnie odczytuje informacje z osi czasu
- rozróżnia epoki historyczne
- biegle odczytuje i zapisuje daty z wykorzystaniem cyfr rzymskich i arabskich
- określa początek i koniec wieku
- poprawnie umiejscawia wydarzenia z obu er na osi czasu

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

- wyjaśnia znaczenie uczenia się historii dla współczesnego życia
- samodzielnie odróżnia historię od fikcji literackiej
- podaje przykłady legend i baśni oraz wskazuje ich cechy
- omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów
- dzieli źródła pisane i niepisane na podkategorie
- wyjaśnia, jak sprawdza się wiarygodność źródeł
- wyjaśnia znaczenie pamiątek rodzinnych i ich rolę w przekazywaniu historii
- omawia, jak tradycje rodzinne budują więzi między pokoleniami
- samodzielnie tworzy proste drzewo genealogiczne
- potrafi opisać historię swojej rodziny na podstawie drzewa genealogicznego
- poprawnie posługuje się osią czasu i umieszcza na niej wydarzenia
- wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery
- zna ramy czasowe epok historycznych i rozumie ich uznaniowość

- oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

- samodzielnie i trafnie analizuje różnice między historią, legendą a fikcją literacką
- porównuje różne formy przekazywania wiedzy o przeszłości (historia, opowieści, legendy)
- samodzielnie ocenia wiarygodność źródła, uwzględniając autora oraz cel i kontekst historyczny jego powstania
- samodzielnie porządkuje zebrane informacje o historii własnej (lub wybranej) rodziny w uporządkowaną opowieść
- wyjaśnia rolę tradycji rodzinnych w budowaniu tożsamości i więzi międzypokoleniowych
- charakteryzuje główne epoki historyczne
- przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych

DZIAŁ 2. MAŁA I DUŻA OJCZYZNA

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: państwo, naród, ojczyzna, patriotyzm, symbole narodowe
- rozpoznaje polskie symbole narodowe
- wskazuje na mapie Europy Polskę
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: region, mała ojczyzna, duża ojczyzna
- podaje nazwę regionu, w którym mieszka, i wskazuje go na mapie Polski
- rozumie, czym są zabytki i dlaczego są ważne
- z pomocą nauczyciela wskazuje zabytki w swoim miejscu zamieszkania
- rozumie pojęcia: mapa, plan, legenda, skala
- wymienia elementy mapy historycznej

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

- poprawnie posługuje się pojęciami: wspólnota, Polonia
- przedstawia polskie symbole narodowe
- identyfikuje symbole Unii Europejskiej: flagę i hymn
- rozumie, że różne regiony Polski mają inne tradycje i zwyczaje
- podaje proste przykłady tradycji lokalnych
- z pomocą nauczyciela rozpoznaje ślady przeszłości w swojej miejscowości
- podaje przykłady działań, które pomagają poznawać historię lokalną

- dostrzega ograniczenia legend jako źródeł historycznych
- wyjaśnia, czym różni się mapa historyczna od planu historycznego
- odczytuje podstawowe informacje z mapy i planu historycznego
- poprawnie korzysta z legendy

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

- wyjaśnia, czym jest wspólnota państwowa i narodowa
- przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych
- analizując mapę, wymienia główne regiony Polski oraz wskazuje ich położenie
- rozumie różnicę między małą i dużą ojczyzną
- wskazuje różnice kulturowe i historyczne między regionami
- wymienia postacie szczególnie zasłużone dla małej ojczyzny i identyfikuje formy ich upamiętnienia
- rozumie znaczenie i konieczność ochrony zabytków historycznych w swoim regionie
- wyjaśnia, czego można dowiedzieć się z legend
- samodzielnie odczytuje informacje z mapy i planu historycznego
- rozumie, czym jest skala i do czego służy
- wyjaśnia znaczenie legendy mapy i poprawnie interpretuje jej symbole

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

- wyjaśnia znaczenie świąt państwowych dla budowania wspólnoty i podaje przykłady świąt
- wyjaśnia znaczenie symboli narodowych dla wspólnoty narodowej i państwowej
- wyjaśnia znaczenie symboli UE dla mieszkańców Polski
- wyjaśnia znaczenie obrzędów, tradycji i zwyczajów regionalnych dla budowania wspólnoty i wskazuje ich odmienność w różnych częściach Polski
- omawia regiony Polski
- samodzielnie rozpoznaje ślady przeszłości w swojej miejscowości i podejmuje próby ich odczytania
- przedstawia legendy związane ze swoją okolicą i wskazuje w nich elementy poświadczone historycznie i fikcyjne
- wyjaśnia, jak historycy wykorzystują mapy do badania przeszłości
- wyciąga proste wnioski na podstawie mapy

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

- analizuje znaczenie narodu w historii i współczesności
- rozumie znaczenie symboli Unii Europejskiej w kontekście integracji europejskiej
- porównuje tradycje i kulturę różnych regionów Polski
- omawia rolę gwary i dziedzictwa regionalnego
- samodzielnie odczytuje ślady przeszłości w swojej miejscowości

- w oparciu o zebrane informacje przedstawia historię swojej okolicy
- łączy informacje z mapy z innymi źródłami wiedzy
- wyciąga trafne i złożone wnioski na podstawie mapy
- podejmuje próbę stworzenia własnej mapy historycznej związanej z wybranym wydarzeniem lub procesem z historii małej ojczyzny

DZIAŁ 3. Z NAJDAWNIEJSZYCH DZIEJÓW

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: koczowniczy i osiadły tryb życia, człowiek rozumny
- opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: Mezopotamia, cywilizacja, kanały nawadniające
- wskazuje na mapie obszar Mezopotamii
- wyjaśnia zasadę oko za oko, ząb za ząb
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: faraon, społeczeństwo (grupa społeczna)
- wskazuje na mapie Egipt oraz Nil
- opisuje warunki życia w starożytnym Egipcie
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: piramida, hieroglify
- rozpoznaje podstawowe osiągnięcia starożytnego Egiptu (budowle, pismo, mumie)
- opisuje wygląd piramid
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: pismo obrazkowe, hieroglify, pismo klinowe, pismo alfabetyczne

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

- poprawnie posługuje się pojęciami: rewolucja neolityczna, Żyzny Półksiężyc
- opisuje początki rolnictwa i udomowienie zwierząt
- wymienia korzyści, które dały człowiekowi umiejętności uprawy ziemi i hodowli zwierząt
- poprawnie posługuje się pojęciem: miasto-państwo
- wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii i Babilonii
- opisuje początki pierwszych miast i państw
- wyjaśnia znaczenie Nilu dla rolnictwa, życia i rozwoju państwa
- wymienia grupy społeczne w Egipcie
- poprawnie posługuje się pojęciami: politeizm, mumifikacja, życie pozagrobowe

- wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej
- wyjaśnia, na czym polegała mumifikacja i jaki był cel tego procesu
- rozpoznaje różne rodzaje pisma
- wymienia najważniejsze korzyści związane z wynalezieniem pisma

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

- wyjaśnia różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia
- wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna
- opisuje cechy i umiejętności przodków człowieka rozumnego
- wyjaśnia rolę wielkich rzek w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji
- wyjaśnia, do czego służyło pismo w dawnych czasach
- wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa w życiu społecznym
- charakteryzuje osiągnięcia pierwszych cywilizacji
- charakteryzuje strukturę społeczną Egiptu
- wyjaśnia zależność między warunkami przyrodniczymi a życiem ludzi w Egipcie
- poprawnie opisuje własnymi słowami podstawowe role w społeczeństwie egipskim
- opisuje rozwój nauki egipskiej i jej znaczenie w życiu codziennym
- podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan
- opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy
- charakteryzuje znaczenie pisma dla rozwoju cywilizacji
- wyjaśnia proces ewolucji pisma (od piktogramów do alfabetu)
- wyjaśnia rolę Fenicjan w stworzeniu alfabetu

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

- wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia
- wyjaśnia długofalowe skutki rewolucji neolitycznej
- wskazuje szlaki, którymi ludność zasiedliła różne kontynenty
- porównuje osiągnięcia pierwszych cywilizacji
- ocenia kary zawarte w Kodeksie Hammurabiego
- uzasadnia znaczenie osiągnięć pierwszych cywilizacji dla późniejszych epok
- porównuje prawa i obowiązki różnych grup społecznych
- wskazuje wady i zalety silnej pozycji faraona w Egipcie
- wyjaśnia, jak politeizm wpływał na życie Egipcjan
- wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny
- wskazuje związki między rozwojem pisma a rozwojem państw i społeczeństw
- porównuje różne rodzaje pisma i wskazuje ich zalety oraz ograniczenia
- porównuje znaczenie pisma w czasach starożytnych i współcześnie

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

- analizuje znaczenie rewolucji neolitycznej dla rozwoju cywilizacji
- wyciąga wnioski dotyczące zmian w sposobie życia człowieka
- wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii
- wskazuje podobieństwa i różnice między Egiptem a innymi cywilizacjami starożytnymi
- wymienia i charakteryzuje najbardziej znane dzieła sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutanchamona, popiersie Nefertiti, piramidy w Gizie)
- sytuuje w przestrzeni obszary związane z rozwojem pisma (Mezopotamia, Egipt, Fenicja)
- ocenia znaczenie wynalezienia alfabetu dla rozwoju komunikacji i kultury

DZIAŁ 4. W STAROŻYTNEJ GRECJI

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: Hellada, Hellenowie, mit, heros
- z pomocą nauczyciela opisuje warunki naturalne starożytnej Grecji
- wymienia najważniejszych bogów greckich
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: demokracja, obywatele, agora
- wymienia różne zajęcia mieszkańców Aten
- wymienia różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciem filozofia
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: igrzyska, olimpiada
- przedstawia rolę sportu w starożytnej Grecji
- z pomocą nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

- poprawnie posługuje się pojęciami: polis, mitologia
- wskazuje na mapie Grecję i jej wyspy oraz otaczające morza
- przedstawia wierzenia starożytnych Greków
- wymienia czynniki łączące starożytnych Greków
- poprawnie posługuje się pojęciami: Akropol, Partenon
- wskazuje na mapie Ateny
- wymienia cechy ustroju Aten
- podaje przykłady greckich dokonań w zakresie architektury i sztuki

- wyjaśnia, czym zajmowali się filozofowie
- poprawnie posługuje się pojęciami: tragedia, komedia, epos
- wyjaśnia, kim był Homer

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

- wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis)
- charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali
- wyjaśnia, kim był Perykles
- opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach
- wyjaśnia, czym była demokracja ateńska (udział obywateli w podejmowaniu decyzji
- opisuje rolę Peryklesa jako przywódcy Aten
- porównuje położenie obywateli, kobiet i niewolników w Atenach
- przedstawia dokonania nauki greckiej
- łączy czołowych greckich twórców i uczonych (Fidiasza, Sofoklesa, Pitagorasa, Hipokratesa, Sokratesa, Platona, Arystotelesa) z właściwymi polami aktywności
- wskazuje na mapie współczesnego świata zasięg cywilizacji greckiej
- dostrzega i wyjaśnia różnice między tragedią a komedią
- przedstawia treść Iliady i Odysei
- przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

- porównuje warunki geograficzne Mezopotamii i Grecji i dostrzega ich wpływ na rozwój tych regionów
- opisuje znaczenie wierzeń i mitów w życiu Greków
- wyjaśnia, jak mity greckie wpływały i wpływają na sztukę i literaturę
- dostrzega podobieństwa i różnice między ustrojem Aten i Egiptu
- podejmuje próby oceny ustroju Aten – wskazuje jego wady i zalety
- omawia dokonania najważniejszych filozofów, wskazując podstawowe różnice między ich poglądami
- wskazuje cechy charakterystyczne sztuki greckiej
- wyjaśnia, jak filozofia wpłynęła na sposób myślenia Greków o świecie i człowieku
- dostrzega podobieństwa i różnice pomiędzy współczesnym i antycznym teatrem
- dostrzega podobieństwa i różnice pomiędzy współczesnymi i antycznymi igrzyskami
- wyjaśnia genezę i znaczenie frazeologizmu: koń trojański

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

- wyjaśnia nawiązujące do mitologii związki frazeologiczne (frazeologizmy mitologiczne): pięta Achillesa itp.
- wyjaśnia, jak mity greckie kształtowały sposób myślenia i wartości Greków
- porównuje demokrację ateńską ze współczesnymi systemami demokratycznymi
- podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę
- opisuje archeologiczne poszukiwania mitycznej Troi
- ocenia rolę sportu w życiu Greków i jego znaczenie społeczne oraz religijne

DZIAŁ 5. DZIEJE STAROŻYTNEGO RZYMU

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- wskazuje na mapie: Półwysep Apeniński, Rzym
- z pomocą nauczyciela wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca
- przedstawia uzbrojenie rzymskiego legionisty
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: amfiteatr, Koloseum, Forum Romanum, triumf
- z pomocą nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: łacina, Prawo XII tablic, prawo rzymskie, akwedukt
- z pomocą nauczyciela wymienia najważniejsze dokonania starożytnych Rzymian
- z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: Dekalog, judaizm, Mesjasz, monoteizm, chrześcijaństwo, apostołowie
- dostrzega zasadnicze różnice między chrześcijaństwem a wierzeniami starożytnych Rzymian

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

- poprawnie posługuje się pojęciami: republika, obywatele, cesarstwo, prowincje, legiony, barbarzyńcy
- przedstawia legendarne początki Rzymu
- porządkuje chronologicznie formy ustrojowe Rzymu
- zaznacza na osi czasu daty: 753 r. p.n.e. i 476 r. n.e.
- poprawnie posługuje się pojęciami: patrycjusze, plebejusze, niewolnicy
- wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały
- charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego

- charakteryzuje rozrywki starożytnych Rzymian
- poprawnie posługuje się pojęciami: romanizacja, języki romańskie
- wyjaśnia sens powiedzenia: Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu
- wymienia przykłady materialnych śladów imperium
- podaje przynajmniej jedną przyczynę prześladowań chrześcijan
- charakteryzuje działalność apostołów po ukrzyżowaniu Jezusa
- sytuuje początki chrześcijaństwa we właściwym wieku

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

- wskazuje charakterystyczne cechy ustroju Rzymu w czasach królestwa, republiki, cesarstwa
- opisuje ekspansję terytorialną Rzymu i jej przyczyny
- charakteryzuje życie i obowiązki rzymskiego legionisty
- opisuje okoliczności upadku cesarstwa zachodniego
- wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem
- opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum
- wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw
- wyjaśnia, na czym polegała romanizacja
- podaje przykłady wybitnych dzieł sztuki i architektury rzymskiej
- przedstawia rolę prawa i okoliczności jego spisania w Rzymie
- wyjaśnia, dlaczego Rzymianie przykładali dużą wagę do budowy sieci dróg
- poprawnie posługuje się pojęciem: wolność religijna
- wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo było atrakcyjne dla członków różnych grup społecznych
- wyjaśnia, jaką zmianę wprowadził Edykt mediolański

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

- wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium
- wyjaśnia, co doprowadziło do załamania potęgi Rzymu
- wyjaśnia, jak była zorganizowana rzymska armia i dlaczego była skuteczna
- przedstawia na mapie najdalszy zasięg imperium
- porównuje położenie patrycjuszy, plebejuszy i niewolników
- podejmuje próby oceny położenia przedstawicieli różnych grup społecznych
- opisuje Rzym jako centrum polityczne, społeczne i kulturalne imperium
- wyjaśnia, jak wierzenia Greków wpłynęły na wierzenia Rzymian
- wyjaśnia znaczenie łaciny dla rozwoju języków europejskich
- podejmuje próby oceny procesu romanizacji z punktu widzenia imperium oraz mieszkańców prowincji
- wyjaśnia, dlaczego ślady oddziaływania Rzymu odnajdujemy poza jego granicami
- opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie

- analizuje przyczyny i skutki prześladowań chrześcijan
- porównuje religię rzymską i chrześcijaństwo
- analizując mapę, opisuje proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w imperium rzymskim

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

- wyjaśnia różnice w rozumieniu pojęcia republika w antyku i współcześnie
- przedstawia funkcje pełnione przez senat w ustroju współczesnej Polski
- analizuje przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego
- porównuje starożytny Rzym ze współczesnymi wielkimi miastami
- porównuje rozrywki starożytnych Rzymian ze współczesnymi i poddaje je ocenie moralnej
- opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie
- ocenia, które z dokonań Rzymian było najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź
- wyciąga wnioski dotyczące trwałości dziedzictwa rzymskiego
- potrafi uzasadnić atrakcyjność chrześcijaństwa dla różnych grup społecznych w Rzymie (np. niewolników, ludzi ubogich)